

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty ve věci žalobců: **a) T. F., b) T. F.**, zastoupení advokátkou Mgr. Markétou Chudáčkovou, Uruguayská 416/11, Praha, proti žalovanému: **Magistrát města Ústí nad Labem**, Velká Hradební 2336/8, Ústí nad Labem, o žalobě proti nezákonnému zásahu, ke kterému došlo dne 8. 11. 2025 v bytě žalobkyně T. F. tím, že žalobce T. F. byl nezákonně a násilně proti své vůli odveden z bytu žalobkyně T. F. pracovníci orgánu sociálně právní ochrany dětí za asistence Policie České republiky, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. 4. 2026, čj. 15 Ad 1/2026-86,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobcům náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 8 766 Kč k rukám jejich zástupkyně Mgr. Markéty Chudáčkové, advokátky, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovanému **se vrací** zaplacený soudní poplatek ve výši 6 000 Kč.

Odůvodnění:

1. Popis věci a průběh předchozího řízení

[1] Žalobce T. F. (nar. XX) byl na základě předběžně vykonatelného rozsudku svěřen do péče otce, nicméně péči otce údajně odmítá a dne 7. 11. 2025 napsal své matce T. F., že od otce uteče, což následující den také učinil poté, co ho prý jeho otec fyzicky napadl. Do bytu žalobkyně se poté dostavila sociální pracovnice Bc. L. K. a žalobce odvedla k jeho tetě. Policejní hlídka, přivolaná žalobkyní, situaci pouze přihlížela.

[2] Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem napadeným nyní posuzovanou kasační stížností výrokem I určil, že *zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobce b) byl dne 8. 11. 2025*

odňat pracovníci orgánu sociálně právní ochrany dětí Magistrátu Statutárního města Ústí nad Labem žalobkyni b) na adrese H. 102, C., byl nezákonný. Současně výrokem II zakázal, aby orgán sociálně právní ochrany dětí žalovaného v budoucnu bez souhlasu žalobkyně b) vstupoval do jejího bytu a odnímal žalobce a). Krajský soud přiznal žalobci a) náhradu nákladů ve výši 24 398,05 Kč.

2. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobců

[3] **Stěžovatel** (žalovaný) proti rozsudku krajského soudu podal kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., tedy pro nezákonnost spočívající v posouzení právních otázek soudem v předcházejícím řízení a pro nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[4] Tvrdí, že krajský soud nesprávně kvalifikoval skutkový děj, když postup sociální pracovnice podřadil pod výkon soudního rozhodnutí (§ 504 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ZŘS) a nezohlednil, že žalobce je ohrožené dítě podle § 6 písm. a) bodu 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí (ZSPOD), a to z důvodu zneužívání práv plynoucích z rodičovské odpovědnosti matkou. V současnosti je proti matce vedeno policejní prověřování ze spáchání trestných činů maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, týrání svěřené osoby a ohrožování výchovy dítěte. Prověřován je také otec žalobce pro trestný čin týrání svěřené osoby. Žalobce byl Okresním soudem v Ústí nad Labem svěřen do péče otci a kontakt s matkou má být podstatně limitovaný a kontrolovaný. V den zásahu žalobkyně pravděpodobně přiměla k útěku svého syna od otce a bylo po něm vyhlášeno pátrání jako po pohřešovaném. Důvodem útěku bylo podle žalobce bití ze strany otce, což se však v minulosti neprokázalo, a to ani lékařskými prohlídkami. Sociální pracovníci zavolala sama žalobkyně, která souhlasila s jejím vstupem do bytu, avšak poté vyvolala velice stresující a konfliktní situaci, která ještě eskalovala, a proto sociální pracovníce po konzultaci s představenými poskytla okamžitou pomoc spočívající v přemístění dítěte do klidného (neutrálního) prostředí podle § 15 ZSPOD, tedy do bytu jeho tety. Ohledně vstupu do obydlí stěžovatel odkázal na § 52 odst. 1 ZSPOD. Zdůraznil přitom, že rolí orgánu sociálněprávní ochrany dětí (OSPOD) není vyhovět tomu, kdo se o své požadavky hlásí nejdůrazněji, a prosazovat partikulární zájmy matky přičítací se rozhodnutí soudu, nýbrž zajistit dítěti ochranu a klid.

[5] Stěžovatel namítá, že krajský soud zcela rezignoval na řádné dokazování, ačkoli mu stěžovatel navrhl interní projednání průběhu zásahu sociální pracovnice Bc. K. dne 8. 11. 2025, záznam z pohotovosti, výslech sociálních pracovníků Bc. K. a Mgr. I. nebo videozáznamy z kamer zasahujících policistů. Z těchto podkladů je přitom patrné, že OSPOD postupoval v nejlepším zájmu dítěte.

[6] Stěžovatel poukazuje na okolnost, že soudní rozhodnutí nemůže zakazovat, aby OSPOD v budoucnu bez souhlasu žalobkyně vstupoval do jejího bytu a odnímal nezletilého syna, protože tato pravomoc je dána zákonem. Sociálně právní ochrana dětí musí být zajišťována i tehdy, nevnímá-li rodič nebo dítě danou situaci jako problém. V případě, kdy není dodržován výkon soudního rozhodnutí a rodič pokračuje v ohrožujícím jednání, se již nejedná o sociální pomoc, nýbrž o sociální ochranu a kontrolu. V nyní posuzovaném případě je konflikt obou rodičů dlouhotrvající (od roku 2020), přičemž matka zamezovala kontaktu žalobce s jeho otcem (navzdory soudnímu rozhodnutí), atmosféra v domácnosti matky eskalovala a matka situaci nehdolala uklidnit a negovala všechny možné varianty řešení. Proto bylo nezbytné chlapci zajistit převoz do klidného, podporujícího prostředí

pokračování

blízké osoby podle § 15 ZSPOD. Z následného vyšetření dětskou lékařkou nebylo zjištěno, že by byl žalobce traumatizován či týrán. Krajský soud se prý soustředil jen na zásah dne 8. 11. 2025 a nezohlednil celý jeho průběh včetně dalších souvislostí. Žalobkyně například figuruje v 71 policejních spisech (ke dni 18. 3. 2026) v postavení oznamovatelky, poškozené a podezřelé osoby a celý případ medializuje na sociálních sítích.

[7] Stěžovatel krajskému soudu vytýká, že nevzal v úvahu, že v této věci nebylo zahájeno řízení o výkonu rozhodnutí, nebylo vydáno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, neprobíhal soudní výkon podle § 504 ZŘS a sociální pracovnice nevystupovala jako vykonavatel soudu ani jako osoba provádějící soudní výkon a nepřebírala chlapce do péče státu. Krajský soud proto nesprávně vyhodnotil skutkovou a právní situaci a dovedl, že jakkoliv jednala žalobkyně v rozporu s vykonatelným rozhodnutím soudu, nesměl OSPOD učinit vůbec nic, což je ovšem v rozporu s preventivní a ochrannou funkcí sociálněprávní ochrany dětí. Sociální pracovnice proto musela operativně řešit krizovou situaci, přičemž si její přítomnost výslovně vyžádala žalobkyně.

[8] K otázce vstupu do bytu žalobkyně stěžovatel uvedl, že bylo třeba řešit mimořádnou situaci a ochránit dítě, tzn. ověřit jeho stav, zabránit další eskalaci situace, stabilizovat jeho poměry a zajistit bezpečné prostředí. Závěr, ke kterému krajský soud dospěl, by vedl k faktické neproveditelnosti výkonu sociálně právní ochrany dítěte.

[9] Stěžovatel navrhuje přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve vztahu k výroku II napadeného rozsudku. V důsledku tohoto výroku totiž vzniká reálné riziko, že sociální pracovníci nebudou moci provádět bezprostřední ochranné úkony a řádně vykonávat sociálně právní ochranu. Navíc, vykonatelným usnesením Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 4. 2026, čj. 0 P 121/2026-160, byl nařízen výkon rozhodnutí k vynucení povinnosti matky plnit soudem stanovenou péči otce o nezletilého žalobce, a to odnětím dítěte z péče matky a jeho předáním do péče otce. V důsledku nyní napadeného rozsudku krajského soudu má OSPOD pochybnosti, do jaké míry je oprávněn se daného úkonu účastnit.

[10] **Žalobci** ve vyjádření pouze uvedli, že s návrhem na přiznání odkladného účinku nesouhlasí a kasační stížnost považují za nedůvodnou, neboť rozsudek krajského soudu je přezkoumatelný, logický a v souladu s judikaturou Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva.

3. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102 věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a za stěžovatele jedná osoba s vysokoškolským právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Napadený rozsudek Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[12] Stěžovatel uplatnil dva kasační důvody, tedy nezákonnost a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností, jelikož je logické, že toliko u rozsudku přezkoumatelného, z jehož

odůvodnění jsou dostatečně seznatelné důvody, o které soud rozsudek opřel, je možno hodnotit jeho zákonnost, tzn. soulad s právem.

[13] V nyní posuzované věci spatřuje stěžovatel nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku především v tom, že na daný skutkový děj krajský soud aplikoval nesprávnou zákonnou úpravu. Stěžovatel totiž nesouhlasí s tím, že sociální pracovnice postupovala podle ZŘS a že vykonávala soudní rozhodnutí, a tvrdí, že operativně řešila krizovou situaci podle ZSPOD.

[14] Jak se však podává z obsahu odůvodnění napadeného rozsudku, krajský soud výslovně citoval úpravu obsaženou v ZSPOD, nicméně dospěl k právnímu závěru, že bylo (chybně) postupováno podle § 504 ZŘS, přičemž pracovníci OSPOD nebyli oprávněni odejmout dítě a mohli pouze poskytovat součinnost oprávněným soudním osobám. Nejvyšší správní soud tuto situaci proto vyhodnotil tím způsobem, že napadený rozsudek je přezkoumatelný, neboť krajský soud svoje skutkové a právní závěry řádně odůvodnil. Podstata argumentace stěžovatele totiž ve skutečnosti brojí proti tomu, jakou zákonnou úpravu krajský soud použil a zda ji správně vyložil, což však již není otázka nepřezkoumatelnosti, nýbrž zákonnosti nyní posuzovaného rozsudku. Proto se zdejší soud dále zaměřil na kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy na správnost posouzení právní otázky krajským soudem v předcházejícím řízení.

[15] Krajský soud založil svoji argumentaci na tom, že odnětí dítěte a jeho předání osobě, která ho má podle rozhodnutí soudu v péči, je možné. Orgánem, který je oprávněn nařídít odnětí dítěte, je však soud a provést tento výkon mohou oprávněné soudní osoby (§ 504 ZŘS a § 265 odst. 3 o. s. ř.). Podstata napadeného rozsudku je shrnuta v bodu 48, kde je uvedeno, že *pracovnice OSPOD jednala zcela mimo své pravomoci, neboť nebyla oprávněna vykonat předběžně vykonatelné rozhodnutí soudu o svěření žalobce a) do péče otce*. Měla se proto obrátit na soud, aby nařídil výkon rozhodnutí.

[16] Je tedy zřejmé, že podstata rozdílného právního názoru mezi krajským soudem a stěžovatelem spočívá v tom, zda pracovnice OSPOD postupovala podle ZŘS (a v tom případě k odvedení dítěte nebyla oprávněna, jelikož soud nenařídil výkon rozhodnutí odnětím dítěte), anebo podle ZSPOD. Jinými slovy vyjádřeno, zda ze ZSPOD lze dovodit zákonnou oporu pro postup, který sociální pracovnice zvolila v tomto případě.

[17] Podle § 52 odst. 1 ZSPOD platí, že *zaměstnanci v orgánech sociálně-právní ochrany, zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu, zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu a zaměstnanci obce s rozšířenou působností zařazení do obecního úřadu jsou oprávněni v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona navštěvovat dítě a rodinu, ve které žije, v obydlí a zjišťovat v místě bydliště dítěte, ve škole a ve školském zařízení, v zařízení poskytovatele zdravotních služeb, v zaměstnání nebo v jiném prostředí, kde se dítě zdržuje, jak rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte o dítě pečují, v jakých sociálních podmínkách dítě žije a jaké má dítě chování*.

[18] Podle § 53 odst. 2 písm. c) stejného zákona platí, že *rodiče jsou povinni umožnit za podmínek uvedených v § 52 odst. 3 návštěvu zaměstnance orgánu sociálně-právní ochrany a zaměstnance obce s rozšířenou působností zařazeného do obecního úřadu v obydlí, popřípadě v jiném prostředí, kde dítě žije, je-li to nezbytné pro ochranu života nebo zdraví dítěte nebo pro ochranu jeho práv*.

pokračování

[19] Podle § 15 cit. zákona *ocitne-li se dítě bez péče přiměřené jeho věku, zejména v důsledku úmrtí rodičů nebo jejich hospitalizace, je obecní úřad povinen zajistit takovému dítěti neodkladnou péči; při zajištění této péče zpravidla dá přednost příbuznému dítěti.*

[20] Z právě citovaných zákonných ustanovení se podává, že zaměstnanci OSPOD jsou oprávněni navštěvovat dítě i jeho rodinu, a to i v jeho obydlí. Rodiče jsou pak povinni tuto návštěvu umožnit a strpět. Vyžádala-li si proto sama žalobkyně dne 8. 11. 2025 po příjezdu policistů do její domácnosti přítomnost OSPOD a současně byl-li žalobce vyhodnocen jako ohrožené dítě, nelze v samotném vstupu sociální pracovnice do jejího bytu a v prověření, jakým způsobem je o žalobce pečováno, spatřovat nepřipustný zásah do práv žalobkyně.

[21] Stěžovatel se však mýlí, dovozuje-li z právě citovaných zákonných ustanovení rovněž pravomoc OSPOD odvést dítě do bezpečného prostředí. Z § 15 ZSPOD totiž plyne, že zajištění neodkladné péče představuje opatření *ultima ratio* pouze v tak výjimečných případech, jakými jsou úmrtí či hospitalizace rodičů, a nikoliv tehdy, nerespektuje-li matka rozhodnutí soudu a dítě k ní uteče. Na tyto případy pamatuje vykonávací řízení v režimu ZŘS, jak správně dovodil krajský soud.

[22] Nejvyšší správní soud v žádném případě nehodlá banalizovat situaci, která nastala v daném případě, a rozhodně neomlouvá jednání žalobkyně, která zjevně nerespektuje rozhodnutí soudu o svěření nezletilého žalobce do péče otce. Na straně druhé je však třeba přisvědčit krajskému soudu potud, že v podmínkách právního státu je veřejná moc při výkonu svých pravomocí limitována zákonem a svým jednáním tyto pravomoci nesmí překračovat. Proto je zákonná úprava nastavena takovým způsobem, že k odnětí dítěte může dojít ve zcela výjimečném případě a za přesně stanovených zákonných podmínek pouze na základě rozhodnutí soudu (§ 504 ZŘS).

[23] Tato úprava odpovídá též čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, podle kterého státy *zajistí, aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli, ledaže příslušné úřady na základě soudního rozhodnutí a v souladu s platným právem a v příslušném řízení určí, že takové oddělení je potřebné v zájmu dítěte. Takové určení může být nezbytným v některém konkrétním případě, například, jde-li o zneužívání nebo zanedbávání dítěte rodiči nebo žijí-li rodiče odděleně a je třeba rozhodnout o místě pobytu dítěte.* V nyní posuzované věci však žádným soudním rozhodnutím nebylo stanoveno, že žalobce má být oddělen od svých rodičů a současně svěřen své tetě s odůvodněním, že bude takto přemístěn do klidného a neutrálního prostředí.

[24] ZSPOD totiž pamatuje jen na situace, kdy se dítě ocitne v situaci akutního nedostatku odpovídající péče. Nelze proto obě tyto velmi odlišné situace zaměňovat tím způsobem, že OSPOD fakticky odejme dítě rodiči, byť nebyla splněna zákonná podmínka absence odpovídající péče o dítě. Jednoduše vyjádřeno: podstata problému v tomto případě nespočívala v tom, že by nezletilému žalobci nebyla poskytována péče, nýbrž že byla poskytována jeho matkou, tedy v rozporu se soudním rozhodnutím. Je však věcí výkonu soudního rozhodnutí, aby bylo respektováno, přičemž pro tento výkon platí přesný zákonný postup. Tento postup však nemůže nahradit aktivita OSPOD. Právě proto krajský soud zcela správně a v souladu se zákonnou úpravou dovodil, že pracovníci OSPOD nebyli oprávněni odejmout dítě, nýbrž mohli pouze poskytovat součinnost oprávněným soudním osobám.

[25] Zdejší soud po podrobném seznámení s obsahem spisového materiálu velmi dobře rozumí stěžovateli v tom smyslu, že skutečně usiluje o nejlepší zájem nezletilého žalobce. Je zcela zřejmé, že obětí konfliktního stavu jeho rodičů je právě toto dítě. Ani v tomto případě

však nelze překračovat zákonnou úpravu, která je pro tyto situace nastavena velmi striktně, nicméně z velmi dobrých důvodů. Jak totiž správně připomenul krajský soud, „ve hře“ jsou v těchto případech ústavně zaručená základní práva (zejména svoboda obydlí, právo na rodičovskou péči a některá další) a jakékoliv jejich omezení je možné pouze na základě jednoznačné a výslovné zákonné licence a jen na základě ústavně přípustných důvodů, které však v nyní posuzovaném případě nebyly splněny.

4. Závěr a náklady řízení

[26] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[27] Za situace, kdy Nejvyšší správní soud rozhodl neprodleně ve věci samé, samostatně nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože by to bylo nadbytečné.

[28] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[29] Žalobci měli ve věci plný úspěch, proto mají vůči stěžovateli právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení před NSS. Zástupkyně žalobců učinila v kasačním řízení jeden úkon právní služby – sepsání a podání vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (*advokátního tarifu*)] – v hodnotě 4 620 Kč. Úkon učiněný za druhého žalobce se snižuje o 20 % (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu) na 3 696 Kč. Náhrada hotových výdajů činí 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkové náklady žalobců v řízení o kasační stížnosti tak činí 8 766 Kč.

[30] Stěžovatel uhradil soudní poplatek ve výši 6 000 Kč, ačkoliv k tomu nebyl vyzván a od poplatku je osvobozen [§ 11 odst. 2 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích]. Proto mu soud soudní poplatek vrací.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. června 2026

Vojtěch Šimíček
předseda senátu